

Effective methodology for improving speaking skills

Fatima AKHMEDOVA¹

Ziya-Zukko General Education School NTM

ARTICLE INFO

Article history:

Received February 2024
Received in revised form
28 February 2024
Accepted 20 March 2024
Available online
15 April 2024

Keywords:

speaking skills,
communication,
oral communication,
practice,
pronunciation,
pronunciation,
vocabulary,
feedback,
visualization techniques,
role play,
non-verbal communication,
visual weapons,
language exchange
programs,
public speaking courses.

ABSTRACT

This article discusses effective methods for improving speaking skills. It is emphasized that effective speech relies not only on words; nonverbal communication plays an important role. The authors advise paying attention to body language, facial expressions, and gestures during dialogue, establishing eye contact, using appropriate gestures, and maintaining a confident position. It is recommended to practice or record the performance in front of a mirror to assess nonverbal communication. Harmonization of nonverbal signals and words allows you to increase the effectiveness of communication.

2181-1415/© 2024 in Science LLC.

DOI: <https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol5-iss3/S-pp57-61>

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

Nutq qobiliyatini oshirishning samarali metodikasi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada nutq qobiliyatini oshirishning samarali metodikasi haqida fikr va mulohazalar yuritiladi. Gapirayotganda tana harakatiga tilga, yuz ifodalariga va imo-ishoralarga e'tibor berish haqida gap boradi. Bundan tashqari ko'z bilan aloqa qilish, tegishli qo'l harakatlaridan foydalanish va ishonchli pozitsiyani qabul qilish haqida to'xtalib o'tiladi.

Kalit so'zlar:

nutq ko'nikmalari,
muloqot,
og'zaki muloqot,
amaliyot,
talaffuz,
lug'at,
fikr-mulohaza,
vizualizatsiya texnikasi,
rolli o'yin,
og'zaki bo'lmagan muloqot,
ko'rgazmali qurollar,
til almashish dasturlari,
notiqlik kurslari.

¹ Teacher, Ziya-Zukko General Education School NTM. E-mail: fotimaahmedova989@gmail.com

Эффективная методика совершенствования речных навыков

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

разговорные навыки, общение, устное общение, практика, произношение, словарный запас, обратная связь, техники визуализации, ролевая игра, невербальное общение, наглядные пособия, программы языкового обмена, курсы публичных выступлений.

В данной статье рассматриваются эффективные методы усовершенствования разговорных навыков. Подчеркивается, что эффективная речь опирается не только на слова; важную роль играет невербальное общение. Авторы советуют обращать внимание на язык тела, мимику и жесты в процессе диалога, устанавливать зрительный контакт, использовать адекватные жесты и сохранять уверенную позицию. Рекомендуется практиковаться или записывать выступление перед зеркалом для оценки невербального общения. Гармонизация невербальных сигналов и слов позволяет повысить эффективность общения.

KIRISH

Nutq qobiliyatini oshirishning eng samarali usullaridan biri bu muntazam mashq qilishdir. Boshqa har qanday mahorat singari, gapirish ham izchil harakat va fidoyilikni talab qiladi.

Nutq qobiliyatlari shaxsiy va professional sharoitlarda samarali muloqotda muhim rol o'ynaydi. G'oyalarni taqdim etish, munozaralarda qatnashish yoki ijtimoiy o'zaro munosabatlarda bo'lish, o'zini aniq va ishonchli ifoda etish qobiliyati bebahodir. Odamlar nutq qobiliyatini oshirish uchun foydalanishi mumkin bo'lgan bir nechta samarali usul va strategiyalar mavjud. Ushbu maqolada biz odamlarning og'zaki muloqot qobiliyatini oshirishga yordam beradigan ba'zi texnikalarni o'rganamiz.

MAVZUGA OID ADABIYOTLARNING TAHLILI

Milliy va xorij tajribasiga asoslangan holatda adabiyotlarni tahlil qilar ekanmiz, eng asosiysi ushbu manbalarni dars jarayonlarida qo'llash hisoblanadi. Og'zaki muloqot qobiliyatini oshirishda rolli o'yin, og'zaki bo'lmagan muloqot, ko'rgazmali qurollar, til almashish dasturlari va notiqlik kurslarining afzalliklarini ta'kidlaydi. Maqolada odamlarga yanada ishonchli va aniq ma'ruzachilar bo'lishga yordam beradigan amaliy strategiyalar va maslahatlar berilgan.

Aniq talaffuz undan samarali gapirish uchun juda muhimdir. So'zlarning talaffuziga, ayniqsa qiyin bo'lgan so'zlarga e'tibor berish lozim. Har bir bo'g'in va tovushni ta'kidlab, sekin va aniq gapirishni mashq qilishga e'tibor berish lozim. Talaffuz qobiliyatini oshirish uchun onlayn lug'atlar yoki til o'rganish ilovalari kabi talaffuz manbalaridan foydalanish muhim. Bundan tashqari, gapirish va tinglash paytida yozib olish, mahoratni yaxshilash va bu uchun turli usullarni o'rganish yordam beradi.

Ko'p so'z boyligiga ega bo'lish fikrni aniq va ravon ifoda etish qobiliyatni oshiradi. Muntazam ravishda yangi so'zlarni o'rganishni odat qilish ham samarali. Kuchli so'z boyligini yaratish insonga o'z fikrlari va g'oyalarini ifoda etishda tanlash uchun ko'proq so'zlarni taqdim etadi.

Chet tilini bilish kasbiy ta'limning tobora muhim jihatiga aylanib bormoqda. Ko'plab sohalardagi mutaxassislar xorijdagi hamkorlar bilan keng hamkorlik qiladi, bu esa o'rganishga katta ehtiyoj tug'diradi. Xorijiy tillar bugungi madaniyatda kasbiy tayyorgarlikning tobora muhim jihatiga aylanib bormoqda. Kishilar bunday bilimlarni avvalo maktab, kollej va litseylarda, so'ngra institutlarda, malaka oshirish kurslarida yoki chet tilini erkin o'rganish imkonini beruvchi asosiy ma'lumotlar to'plami bilan tanishish orqali oladilar. Hozirgi vaqtda turli darajadagi tillarni biladigan odamlar uchun juda ko'p turli xil ta'lim resurslari mavjud. Bu maqsadga erishishda o'qituvchilarning yondashuvlari va iste'dodlarining samaradorligi muhim ahamiyatga ega.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot davomida asosan ilmiy tadqiqot metodologiyalaridan: kuzatish, qiyoslash, tahlil qilish va adabiyotlarni tahlil qilish kabilar foydalaniladi. Raqamli tahlil metodlari orqali jarayon kuzatib boriladi. Axborot texnologiyalari va zamonaviy o'qitish usullarini integratsiyalash qobiliyati yangi ma'lumotlarni tez o'zlashtirishga yordam beradi. O'qituvchi turli strategiyalarni birlashtirib, ma'lum kurslarni hal qilishi mumkin. Buning samarasida o'qituvchi va talabalar xorijiy tillarni o'qitishning zamonaviy usullari bilan yaqindan tanishdilar. Natijada, siz o'z maqsadlaringizga erishish uchun eng samarali usulni tanlashingiz mumkin bo'ladi. Bir qator o'qitish va o'rganish usullaridan foydalanish foydali bo'lishi mumkin.

O'qitishda kichik qadamlar qo'yiladi va u o'quvchining mavjud bilim tizimiga asoslanadi. Boshida talaffuzga urg'u beriladi. Harmerning fikricha, ona tilida so'zlashuvchining birinchi sharti talaffuzdir. O'qituvchi mashg'ulotning boshida talabaning talaffuziga e'tibor qaratishi kerak. Grammatika va lug'at qimmatli, ammo ma'ruzachi ularni noto'g'ri talaffuz qilsa, ular foydasiz. Agar ma'ruzachi so'zlarni to'g'ri talaffuz qilsa, ona tilida so'zlashuvchilar grammatik xatolar bilan muloqotni tushunishlari mumkin. Natijada, talaffuzga sinflarda eng ko'p e'tibor beriladi. Turli xil ona tilidagi audiolardan foydalanish ushbu ssenariyda ijobiy natijalar beradi. Ma'ruza davomida o'qituvchi harf va so'zlarning to'g'ri talaffuzini ko'rsatishi kerak.

Fikr-mulohaza takomillashtirish uchun zarurdir. Muloqotda malakali shaxslarni qidirish yoki nutq qobiliyat haqida konstruktiv fikr-mulohazalarni olishingiz mumkin bo'lgan manbalarni topish va shu kabi guruhlariga qo'shilish, darslar olish muhimdir. Ularning takliflarini faol tinglash, takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlash va ushbu jihatlarni takomillashtirish ustida ishlash lozim. Konstruktiv fikr-mulohazalar insonning kuchli va zaif tomonlari haqida tushuncha olishga yordam beradi, bu o'z navbatida rivojlanish uchun aniq sohalarni yo'naltirishga imkon beradi.

Vizualizatsiya texnikasi nutq qobiliyatini sezilarli darajada oshirishi mumkin. Bunda inson muhim nutq so'zlashuvlari yoki taqdimotlardan oldin, o'zini ishonchli va samarali gapirayotganini tasavvur qilishi; tomoshabinlarning ijobiy javobini va muvaffaqiyatli yetkazib berishini tasavvur qilish kerak. Ushbu aqliy mashq tashvishlarni kamaytirishga yordam beradi, ishonchni oshiradi va umumiy ish faoliyatini yaxshilaydi.

Rol o'ynash-bu nutq qobiliyatini oshirishning samarali usuli, ayniqsa ish bilan suhbat yoki taqdimot kabi muayyan sharoitlarda natija berishi mumkin. Bunda rol o'ynash uchun hamkor topish yoki rolli faoliyat bilan shug'ullanish mumkin bo'lgan guruhga qo'shilish lozim. Muzokaralar olib borish, savdo-sotiq sohasida nimanidir yetkazib berish yoki qiyin suhbatlar bilan shug'ullanish kabi ishonchli va ishonchli gapirishni talab qiladigan ssenariylarni mashq qilish ham mumkin. Rol o'ynash o'quvchiga hayotiy vaziyatlarni taqlid qilishga imkon beradi, bu nutq qobiliyatini xavfsiz va qo'llab-quvvatlovchi muhitda mashq qilish imkonini beradi.

Samarali gapirish so'zlardan tashqariga chiqadi; og'zaki bo'lmagan muloqot sizning xabaringizni yetkazishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Bunda bir qancha maslahatlar berilgan. Masalan: Gapirayotganda tana tilingizga, yuz ifodalariga va imo-ishoralarga e'tibor bering. Ko'z bilan aloqa qiling, tegishli qo'l harakatlaridan foydalaning va ishonchli pozitsiyani qabul qiling. Og'zaki bo'lmagan muloqotingizni baholash uchun nutqingizni yoki taqdimotingizni oyna oldida yetkazishni mashq qiling yoki o'zingizni yozib oling. Og'zaki bo'lmagan signallarni og'zaki so'zlaringiz bilan moslashtirish orqali siz umumiy nutq samaradorligini oshirishingiz mumkin.

Ko'rgazmali qurollar nutq qobiliyatini oshirish uchun kuchli vosita bo'lishi mumkin. Taqdimotlarga slaydlar, rekvizitlar yoki jadvallar kabi vizual elementlarni qo'shish mumkin. Ko'rgazmali qurollar nafaqat murakkab g'oyalarni aniqlashtirishga yordam beradi, balki tinglovchilaringizni jalb qiladi va o'ziga jalb qiladi. Biroq, ko'rgazmali qurollar va kishini nutq qobiliyati o'rtasida muvozanatni saqlash muhimdir. Ko'rgazmali qurollar sizning og'zaki nutqingiz va uni boshqalarga berishga soya solmasdan, taqdimotni yaxshilashi kerak.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot davomida olibgan tahlil va natijalarni qiyosiy tarzda o'rganib chiqamiz. Agar o'quvchi yoki o'qituvchi yangi tilni o'rganayotgan bo'lsa yoki ravonligini oshirishni maqsad qilgan bo'lsa, til almashish dasturlariga qo'shilish juda foydali bo'lishi mumkin. Ushbu dasturlar o'rganilayotgan tilda ona tilida so'zlashuvchilar bilan suhbatlashish imkoniyatini beradi. Ona tilida so'zlashuvchilar bilan suhbatlashish insonga tabiiy va haqiqiy matnda gapirishni mashq qilish, talaffuzni yaxshilash, iboralar va madaniy matnlarni o'rganish imkonini beradi. Nutq qobiliyatini sezilarli darajada yaxshilashni istagan shaxslar, notiqlik kurslariga yoki seminarlarga yozilish juda foydali bo'lishi mumkin. Ushbu dasturlar tizimli treninglar, ekspert ko'rsatmalari va qo'llab-quvvatlovchi muhitda mashq qilish imkoniyatlarini beradi. Ular samarali nutq texnikasi haqida qimmatli tushunchalarni taklif qilishadi, sahna qo'rquvi yoki xavotirini yengishga yordam beradi va takomillashtirish uchun moslashtirilgan fikrlarni taqdim etadi.

Samarali nutq qobiliyatlari hayotning turli jabhalarida samarali muloqot qilish uchun juda muhimdir. Muntazam amaliyot, talaffuz va talaffuzga e'tibor qaratish, so'z boyligini kengaytirish, konstruktiv fikr-mulohazalarni izlash va vizualizatsiya texnikasidan foydalanish kabi ushbu strategiyalarni muntazam ravishda kiritish orqali kishi nutq qobiliyatingizni sezilarli darajada oshirishingiz mumkin. Shuni unutmaslik lozimki, yaxshilanish vaqt va kuch talab qiladi, shuning uchun sabrli va qat'iyatli bo'lish kerak. Fidoyilik va izchil amaliyot bilan o'z g'oyalarida aniqlik va ta'sir bilan yetkazishga qodir bo'lgan yanada ishonchli va ishonarli ma'ruzachiga aylanish mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Nutq mahoratini oshirish-bu doimiy harakat va qulaylik zonasidan tashqariga chiqishga tayyorlikni talab qiladigan sayohat. Muntazam amaliyot, talaffuz va talaffuzga e'tibor qaratish, so'z boyligini kengaytirish, fikr-mulohazalarni izlash, vizualizatsiya usullaridan foydalanish, rol o'ynash, og'zaki bo'lmagan muloqotni o'z ichiga olish, ko'rgazmali qurollardan foydalanish, til almashish dasturlariga qo'shilish va notiqlik kurslariga yozilish kabi strategiyalarni amalga oshirish orqali siz nutq qobiliyatingizni oshirishda sezilarli yutuqlarga erishish mumkin. Shuningdek, asosiysi amaliyot uchun imkoniyatlarni qabul qilish, doimiy takomillashtirishni izlash va nutqqa vaqt o'tishi bilan rivojlantirilishi mumkin bo'lgan mahorat sifatida yondashish taklif qilinadi. Fidoyilik va qat'iyat bilan inson ishonchli va samarali muloqotchiga aylanishi mumkin, va bu bilan u ta'sirli nutqlar va mazmunli suhbatlar o'tkazishga qodir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Carnegie, D. (2010). The Art of Public Speaking. Pearson.
2. Saydaliyeva D.Z. Semantic and syntactic features of relative pronouns in English language. ResearchJet journal of analysis and inventions <https://reserchjet.academiascience.org/index.php/rjai/article/view/581>
3. McCroskey, J. C., & McCroskey, L. L. (2014). An Introduction to Rhetorical Communication. Pearson.
4. Saydaliyeva D.Z. The role of innovative technologies in the English Lesson. European journal of molecular and clinic medicine. -журнал, 2021-yil. 2021/8 https://ejmcm.com/article_7254.html
5. Muniskhon, R. (2023). Improving the use of design thinking methodology in teaching English for specific purposes (ESP). Genius Repository, 26, 58-60.
6. Munisxon, R. (2022). Theory of Teaching Skills in Pedagogy. Czech Journal of Multidisciplinary Innovations, 12, 31-33.
7. Rajabova Muniskhon Rajabovna. (2022). Modern approach to teaching foreign languages and making students interested in the lesson. Web of Scientist: International Scientific Research Journal, 3(4), 109–113.
8. Saydaliyeva D.Z. Intelligent traffic flow management. American Journal of Interdisciplinary Research and Development. -60x84, 2022-yil. <https://ajird.journalspark.org/index.php/ajird/article/view/149/142>
9. Saydaliyeva D.Z. Forms of pronouns. Eurasian journal of learning and academic teaching, 2022. <https://geniusjournals.org/index.php/ejlat/article/view/2151>
10. Saydaliyeva D.Z. Student interest criteria in the process of learning english. Uzbek scholar journal, 2022. <https://uzbekscholar.com/index.php/uzs/article/view/302>
11. Tulaboyeva Gulorom Tulaboyevna, Saidaliyeva Dilfuza Zairzhanovna THE IMPORTANCE OF THE PROCESS OF USING LITERARY TEXTS IN LANGUAGE TEACHING <https://uzbekscholar.com/index.php/uzs/article/view/308>
12. Tulaboeva Gulorom, Dilfuza Saydaliyeva, (2022) Economics of education: Basic concepts and experience of sistem analysys, Modern materials Science: Topical Issues, Achievements and Innovations, 2022-4,5-03
13. Tulaboyevna, T. G., & Zairzhanovna, S. D. (2022). STUDENT INTEREST CRITERIA IN THE PROCESS OF LEARNING ENGLISH. Uzbek Scholar Journal, 9, 206-207. <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/5PH4B>
14. Saydaliyeva D.Z. Student interest criteria in the process of learning english. Uzbek scholar journal, 2022. <https://uzbekscholar.com/index.php/uzs/article/view/302>
15. Saydaliyeva D.Z. Semantic and syntactic features of relative pronouns. ResearchJet journal of analysis and inventions, 2022. <https://reserchjet.academiascience.org/index.php/rjai/article/view/583>